

Uwagi ogólne

Pracujący

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - b) pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

2. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również

General notes

Employment

1. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - b) persons employed on private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' co-operatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

2. **Full-time paid employees** are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with

osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

3. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;

2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

6. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o pracujących według stanu w dniu 31 XII, które do 2000 r. opracowywano zaliczając do odpowiednich sekcji części składowe jednostek prawnych zgodnie z ich rodzajem działalności.

7. W tabl. 1 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast

regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

3. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

4. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

1) **the employment, as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;

2) **the average paid employment** - full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

5. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

6. Data grouped according to sections were compiled using the **enterprise method**, excluding information regarding employment as of 31 XII, which until 2000 was compiled by including parts of legal entities, based on the kind of activity, in the appropriate sections.

7. In table 1 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables

w pozostałych tablicach - według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

8. Dane w tabl. 1-7 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także - ze względów ewidencyjnych - osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

- by seat of enterprise (unit).

8. Data in tables 1-7 do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.

9. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees according to the main job, since 2009 including seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes - persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 674, z późniejszymi zmianami), określane są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia z pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną - zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- **długotrwale bezrobotni** są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy,
- **bezrobotni do 25 roku życia** są to osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 25 roku życia. Do października 2005 r., były to osoby, które w roku kalendarzowym nie ukończyły 25 lat,
- **bezrobotni powyżej 50 roku życia** są to

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013, item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person - capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The unemployed persons with a specific situation on the labour market:

- **the long term unemployed** are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding (since November 2005) the periods of traineeship and occupational preparation at the work place,
- **the unemployed aged up to 25 years** are persons who were under 25 years of age on the day they became recipients of the labour market instruments. Until October 2005 they were persons, who were aged less than 25 in the calendar year,
- **the unemployed over 50 years old** are

osoby, które w dniu zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy ukończyły co najmniej 50 rok życia. Do października 2005 r. były to osoby, które w roku kalendarzowym ukończyły co najmniej 50 lat,

- **bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych** są to osoby nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Od listopada 2005 r. - łącznie z osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

3. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

4. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane nie obejmują wypadków przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

persons who were over 50 years of age on the day they became recipients of the labour market instruments. Until October 2005 they were persons, who were aged at least 50 years in the calendar year,

- **the unemployed without occupational qualifications** are persons who do not have qualifications for performing any occupation confirmed by a diploma, certificate, certificate issued by a training institution or any other document entitling them to perform an occupation. Since November 2005 it also concerns persons with general secondary education.

3. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

4. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to the Law dated 20 IV 2004, on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013, item 674, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data do not include accidents at work on private farms in agriculture.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagle zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or a mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlements to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;

- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) odbywania - na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący - szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
 - 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
 - 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
 - 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
 - 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
 - 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
 - 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.
- 4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
 - 5) *stay - on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity - at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
 - 6) *performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
 - 7) *performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
 - 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
 - 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
 - 10) *servicing supplementary forms of military service;*
 - 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych według PKD 2007 do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez

5. *Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 were grouped according to the EUROSTAT recommendation.*

6. *The **accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

7. *Information regarding **persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health** is compiled on the basis of reports:*

1) *data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as*

działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

3) do przeliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” - „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) *data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. *Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.*

9. *Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and reports" - "Accidents at Work" and "Working Conditions".*

Pracujący

Employment

TABL. 1 (51). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M 2010	284733	143358	T O T A L
..... 2013	298190	152683	
2014	307379	158842	
sektor publiczny	97389	62264	<i>public sector</i>
sektor prywatny	209990	96578	<i>private sector</i>
w tym:			<i>of which:</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	396	209	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	42667	11870	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	35976	10270	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	20113	2585	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	47619	26476	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa	12731	4269	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	9141	5767	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	19160	6945	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	16088	10430	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4696	2665	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24597	14067	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	20003	9230	<i>Administrative and support service activities</i>
Edukacja	39626	26562	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	25398	21109	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5144	3152	<i>Arts, entertainment and recreation</i>

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons employed on private farms in agriculture.

TABL. 2 (52). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym	Of which	SPECIFICATION	
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>		
OGÓŁEM	2010	320481	317898	2004	TOTAL
	2013	327584	324854	2068	
	2014	330378	327840	1914	
sektor publiczny	93640	93640	-	-	<i>public sector</i>
sektor prywatny	236738	234200	1914	-	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	921	#	#	#	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	56834	56422	399	399	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	43729	43332	388	388	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	19872	19619	250	250	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	71332	70750	582	582	<i>Trade, repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	9252	9208	44	44	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..	8688	8508	180	180	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	14393	14339	54	54	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9256	8640	9	9	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4474	4447	27	27	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21911	21797	114	114	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	17952	17919	33	33	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	20525	#	#	#	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	39873	39772	101	101	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28861	28795	66	66	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5017	5006	11	11	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa ..	1217	1181	36	36	<i>Other service activities</i>

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128, według siedziby jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128, by seat of unit.

TABL. 3 (53). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a WEDŁUG SEKCJI
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	306898	308511	303818	T O T A L
sektor publiczny	101565	89761	89409	<i>public sector</i>
sektor prywatny	205333	218749	214410	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	878	844	862	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	53893	55216	53867	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	40665	40119	40283	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	21082	18155	17102	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	65624	64437	65098	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	7671	8082	8361	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7741	8383	7694	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	10888	12310	12929	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14871	13715	8155	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3830	3652	3779	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15878	17731	19823	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	17374	15636	15112	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19922	19744	19698	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	37545	37239	37224	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23036	27409	28346	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5348	4797	4733	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	1316	1161	1035	<i>Other service activities</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad, see general notes, item 8 on page 128.

TABL. 4 (54). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM 2010	289430	147295	28468	18890	TOTAL
2013	292702	151781	32152	21265	
2014	293579	152551	34261	23393	
sektor publiczny	85213	55483	8427	5863	public sector
sektor prywatny	208366	97068	25834	17530	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	852	326	62	41	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	54489	15912	1933	927	Industry
w tym					of which
przetwórstwo przemysłowe ..	41515	13479	862	1817	manufacturing
Budownictwo	18779	2077	840	256	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	59374	36281	#	#	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	7489	2638	#	#	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7123	4832	1385	904	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	13449	4776	890	491	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7726	5573	914	700	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3522	1800	925	637	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20869	11274	928	595	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	14739	6076	3180	1566	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19855	13318	668	447	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	33548	22190	6224	4412	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26335	22147	2460	1831	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4402	2645	604	413	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1028	686	153	108	Other service activities

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128, według siedziby jednostki. ^b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit. ^b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 5 (55). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
 HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem		Of total number		Współ- czynnik przyjęć w % <i>Hire rate in %</i>	
		kobiety women	podjem- jący pierwszą pracę <i>persons starting work for the first time</i>	poprzednio pracujący <i>previously employed</i>	powracają- cy z urlo- pów wy- chowaw- czych <i>persons returning from child- -care lea- ves</i>		
OGÓŁEM	2010	68656	33381	9603	35687	1824	23,9
TOTAL	2013	63105	28552	8294	37769	1308	21,3
	2014	65722	30039	10314	38517	1340	22,6
sektor publiczny		7868	4753	1679	4895	291	9,0
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		57854	25286	8635	33622	1049	28,3
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	95	36	9	64	-		11,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	9128	2754	1210	5969	140		16,6
<i>Industry</i>							
w tym of which							
przetwórstwo przemysłowe	8307	2544	1141	5385	120		20,6
<i>manufacturing</i>							
Budownictwo	5576	431	396	3685	12		29,3
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	12552	7074	2154	7504	#		20,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazy- nowa	2204	943	128	897	#		31,6
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..	1858	1175	162	1045	47		25,9
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	3775	1417	758	1788	19		30,7
<i>Information and communication</i>							

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128; według siedziby jednostki.

^a Data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit.

TABL. 5 (55). **PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)**
HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Z liczby ogółem		Of total number		Współ- czynnik przyjęć w % <i>Hire rate in %</i>
		kobiety <i>women</i>	podejmują- cy pierwszą pracę <i>persons starting work for the first time</i>	poprzednio pracujący <i>previously employed</i>	powracają- cy z urlopów wy- chowawczych <i>persons returning from child- -care lea- ves</i>	
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1460	927	308	800	42	19,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	535	216	71	371	4	15,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	6398	3318	1061	4217	48	34,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	13337	5132	2165	6851	36	98,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1234	822	263	662	76	5,8
Edukacja <i>Education</i>	2673	1909	437	1593	123	7,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	4154	3428	1021	2670	104	15,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	484	288	110	267	19	10,8
Pozostała działalność usługowa .. <i>Other service activities</i>	259	169	61	134	5	25,1

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128; według siedziby jednostki.

^a Data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit.

TABL. 6 (56). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number						Współ- czynnik zwol- nień w % Termi- nation rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an employment contract</i>		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację <i>retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion</i>	korzy- stający z urlo- pów wychow- awczych <i>taking child- -care leaves</i>		
			przez zakład pracy <i>by em- ployer</i>	przez pra- cownika <i>by em- ployee</i>				
OGÓŁEM 2010	59038	28379	11309	6381	2121	2361	20,3	
TOTAL 2013	58636	24786	10033	6184	1859	1083	19,9	
..... 2014	63830	28994	7583	8826	2019	809	22,1	
sektor publiczny <i>public sector</i>	7028	4276	636	598	900	304	8,0	
sektor prywatny <i>private sector</i>	56802	24718	6947	8228	1119	505	28,0	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	91	25	#	4	10	#	10,9	
Przemysł <i>Industry</i>	8716	2550	857	1064	491	115	15,9	
w tym of which przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	6393	1856	745	985	332	104	15,9	
Budownictwo <i>Construction</i>	5674	369	1032	400	224	10	29,8	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	14939	9035	2268	2372	106	167	25,4	
Transport i gospodarka magazy- nowa <i>Transportation and storage</i>	2104	751	#	137	93	27	30,1	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ . <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1724	1092	225	373	46	32	24,2	
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	2522	895	226	1064	4	30	20,3	

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128; według siedziby jednostki.

^a Data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit.

TABL. 6 (56). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an employment contract</i>		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację <i>retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion</i>	korzy- stający z urlo- pów wychow- awczych <i>taking child- care leaves</i>	
			przez zakład pracy <i>by em- ployer</i>	przez pra- cownika <i>by em- ployee</i>			
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1377	869	202	314	24	31	18,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ... <i>Real estate activities</i>	513	246	67	77	59	#	14,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4160	1971	292	1398	59	43	22,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	13383	4713	850	820	114	14	98,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1217	762	69	107	178	82	5,7
Edukacja <i>Education</i>	2280	1647	205	126	309	123	6,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	4485	3678	440	473	261	100	16,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	405	234	63	64	36	20	9,0
Pozostała działalność usługowa . <i>Other service activities</i>	240	157	34	33	5	8	22,9

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128; według siedziby jednostki.

^a Data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit.

TABL. 7 (57).

**ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
**THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem - absolwenci szkół Of total number - school-leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational
OGÓŁEM 2010	7166	3645	3415	1637	1162	952
TOTAL 2013	6076	3088	3786	1027	724	539
..... 2014	8357	4238	4590	1392	1219	1156
sektor publiczny <i>public sector</i>	1448	955	1229	102	63	54
sektor prywatny <i>private sector</i>	6909	3283	3361	1290	1156	1102
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	9	5	5	#	#	-
Przemysł <i>Industry</i>	926	276	296	246	135	249
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	876	259	268	231	132	245
Budownictwo <i>Construction</i>	273	35	82	71	17	103
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1550	923	527	402	423	198
Transport i gospodarka magazy- nowa <i>Transportation and storage</i>	112	49	23	45	#	#
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ .. <i>Accommodation and catering^Δ</i>	119	68	35	41	25	18
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	690	238	659	#	24	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane dotyczą pełnozatrudnionych, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128; według siedziby jednostki.

^a Employed on the basis of an employment contract; data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit.

TABL. 7 (57). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a (dok.)**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem - absolwenci szkół Of total number - school-leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	233	126	211	#	14	#
Obsługa rynku nieruchomości ^a <i>Real estate activities</i>	47	25	28	14	2	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	921	610	807	#	89	#
Administrowanie i działalność wspierająca ^a <i>Administrative and support service activities</i>	1941	790	656	#	#	#
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	246	167	206	18	22	-
Edukacja <i>Education</i>	313	208	295	8	10	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	836	640	667	51	#	#
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	93	64	71	7	13	2
Pozostała działalność usługowa .. <i>Other service activities</i>	48	14	#	23	#	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane dotyczą pełnozatrudnionych, łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 128; według siedziby jednostki.

^a Employed on the basis of an employment contract; data concern full-time paid employees, including seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 8 on page 128; by seat of unit.

Bezrobocie*Unemployment*

TABL. 8 (58).

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>					
Bezrobotni zarejestrowani	25324	18722	24685	21948	<i>Registered unemployed persons</i>
mężczyźni	11351	9165	12537	11091	<i>men</i>
kobiety	13973	9557	12148	10857	<i>women</i>
Oferty pracy	1658	975	657	658	<i>Job offers</i>
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ...	15	19	38	33	<i>Unemployed persons per a job offer</i>
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH <i>IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS</i>					
Dotychczas niepracujący	21,5	21,5	15,6	14,7	<i>Previously not employed</i>
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy ...	7,6	5,0	8,2	8,7	<i>Terminated for company reasons</i>
Posiadający prawo do zasiłku .	13,5	18,7	14,4	13,8	<i>Possessing benefit rights</i>
Pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	47,5	26,9	37,8	41,3	<i>Out of job for longer than 1 year</i>
		W %			
		IN %			
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a	7,0	4,7	5,8	5,1	<i>Registered unemployment rate^a</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 130.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 130.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 9 (59).

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY^a

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS WITH A SPECIFIC SITUATION ON THE LABOUR MARKET^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM	15681	21382	18412	TOTAL
z liczby ogółem:					<i>of total number:</i>
Do 25 roku życia	3701	2593	2592	2057	<i>Aged up to 25 years</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 129.ª See general notes, item 2 on page 129.

TABL. 9 (59). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BĘDĄCY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY^a (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS WITH A SPECIFIC SITUATION ON THE LABOUR MARKET^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM (dok.) z liczby ogółem (dok.):					TOTAL (cont.) of total number (cont.):
Długotrwale bezrobotni ^b	13931	6317	11911	11692	Long-term unemployed ^b
Powyżej 50 roku życia	5297	4893	7370	7019	Over 50 years old
Bez kwalifikacji zawodowych	7613	4657	6255	6004	Without occupational qualifications
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia	741 ^c	1107	1909	1757	Bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
Niepełnosprawni	1243	1434	1927	1860	Disabled persons

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 129. ^b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^c Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 2 on page 129. ^b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^c Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 10 (60). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	27365	32376	32011	27976	Newly registered unemployed persons of number of unemployed persons:
z liczby bezrobotnych:					
Kobiety	13722	15854	14991	13491	Women
Dotychczas niepracujący	8644	9358	5991	4948	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy ...	1058	1090	2672	2394	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani ...	28946	29675	31189	30713	Persons removed from unemployment rolls of number of unemployed persons:
z liczby bezrobotnych:					
Kobiety	14519	14077	14797	14782	Women
Z tytułu podjęcia pracy	12698	11695	15056	14408	Received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 11 (61).

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY

Stan w dniu 31 XII

*REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
OGÓŁEM					
TOTAL					
OGÓŁEM	25324	18722	24685	21948	TOTAL
WEDŁUG WIEKU					
BY AGE					
24 lata i mniej	3701	2593	2592	2057	24 and less
25 - 34	7300	5928	7175	6013	25 - 34
35 - 44	5243	3468	5260	4796	35 - 44
45 - 54	7415	4296	5172	4573	45 - 54
55 lat i więcej	1665	2437	4486	4509	55 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA					
BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	3728	4441	5888	5319	Tertiary
Policealne oraz średnie zawodowe	6217	4462	5624	4939	Post-secondary as well as vocational secondary
Średnie ogólnokształcące	2703	2238	2804	2539	General secondary
Zasadnicze zawodowe	5875	3563	4607	3974	Basic vocational
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	6801	4018	5762	5177	Lower secondary, primary and incomplete primary
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab}					
BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}					
3 miesiące i mniej	5593	5992	5954	5886	3 months and less
3 - 6	3456	3632	4088	3199	3 - 6
6 - 12	4243	4059	5324	3793	6 - 12
12 - 24	4106	3182	5164	4118	12 - 24
Powyżej 24 miesięcy	7926	1857	4155	4952	More than 24 months
WEDŁUG STAŻU PRACY^b					
BY WORK SENIORITY^b					
Bez stażu pracy	5435	4030	3846	3228	No work seniority
Ze stażem pracy:					With work seniority:
1 rok i mniej	2504	2038	4030	3837	1 year and less
1 - 5	3734	3559	4677	3935	1 - 5
5 - 10	3721	2676	3661	3247	5 - 10
10 - 20	5177	2761	3678	3326	10 - 20
20 - 30	4117	2822	3625	3315	20 - 30
powyżej 30 lat	636	836	1168	1060	more than 30 years

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. *b* Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3 - 6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. *b* Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3 - 6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (62). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					<i>Unemployed persons who:</i>
podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	175	54	145	277	<i>undertook employment in intervention works</i>
w tym kobiety	89	15	81	174	<i>of which women</i>
podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	119	107	120	82	<i>undertook employment in public works</i>
w tym kobiety	54	74	72	33	<i>of which women</i>
rozpoczęli szkolenie	1076	1977	1061	582	<i>started training</i>
w tym kobiety	445	837	360	203	<i>of which women</i>
rozpoczęli prace społecznie użyteczne	-	450	556	512	<i>started social useful works</i>
w tym kobiety	-	217	268	246	<i>of which women</i>

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (63). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
LABOUR FUND EXPENDITURES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM	38447,8	65468,1	69716,2	65986,9	100,0	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych	28493,6	39761,9	47592,8	39152,7	59,3	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	1397,7	3823,1	1112,3	1563,6	2,4	<i>Trainings</i>
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	1137,4	8442,8	6789,8	9119,3	13,8	<i>Resources on undertaking economic activity</i>
Roboty publiczne	780,2	592,5	871,4	687,6	1,0	<i>Public works</i>
Prace interwencyjne	596,6	244,4	649,1	840,9	1,3	<i>Intervention works</i>
Stypendia za okres stażu ...	3742,4	8267,7	6112,1	8794,2	13,3	<i>Scholarships for internship period</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 130.

Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

^a See general notes, item 4 on page 130.

Source: data of the Voivodship Labour Office in Kraków.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 14 (64). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2278	2292	T O T A L
w wypadkach:			<i>in accidents:</i>
śmiertelnych	4	9	<i>fatal</i>
ciężkich	11	8	<i>serious</i>
lżejszych	2263	2275	<i>light</i>
Liczba dni niezdolności do pracy:			<i>Number of days of an inability to work:</i>
ogółem	82629	76894	<i>total</i>
na jednego poszkodowanego ^b	36	34	<i>per person injured^b</i>

a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. *b* Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób.

a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture. *b* Excluding persons injured in fatal accidents and number of days of an inability to work for these persons.

TABL. 15 (65). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	11160	13034	T O T A L
w tym kobiety	2554	2736	<i>of which females</i>
w tym przez jedną grupę czynników	9219	11317	<i>of which one group of factors</i>
Zagrożenie:			<i>Hazard:</i>
związane:			<i>connected with:</i>
ze środowiskiem pracy	5203	5335	<i>work environment</i>
w tym przez jedną grupę czynników	4124	4381	<i>of which one group of factors</i>
z uciążliwością pracy	3893	5341	<i>strenuous conditions</i>
w tym przez jedną grupę czynników	3224	4732	<i>of which one group of factors</i>
czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	2064	2358	<i>connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery</i>
w tym przez jedną grupę czynników	1871	2204	<i>of which one group of factors</i>

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 16 (66). **ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS^a WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS WITH SUBSTANCES HAZARDOUS AND DANGEROUS TO HEALTH
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	SPECIFICATION
	osobozagrozenia threats per capita		
Zagrożenie związane ze środowiskiem pracy	5828	6032	<i>Hazard connected with work environment</i>
w tym:			<i>of which:</i>
substancje chemiczne	288	185	<i>chemical substances</i>
pyły przemysłowe	664	534	<i>industrial dusts</i>
hałas	2756	3166	<i>noise</i>
wibracje	701	469	<i>vibrations</i>
mikroklimat gorący	268	269	<i>hot micro-climate</i>
mikroklimat zimny	373	324	<i>cold micro-climate</i>
Zagrożenie związane z uciążliwością pracy	4079	5667	<i>Hazard connected with strenuous work conditions</i>
w tym niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy	538	1286	<i>of which threats caused by insufficient lights</i>
Zagrożenie z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	2104	2411	<i>Hazard connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery</i>

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników szkodliwych są narażeni; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 133.

^a Listed accordingly to the number of hazards with which they are threatened; data concern entities employing more than 9 persons, item 7 on page 133.

TABL. 17 (67). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, NA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a**
Stan w dniu 31 XII
PAID EMPLOYEES ON POSITIONS FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	SPECIFICATION
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed		
Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego	502,1	458,4	<i>Evaluation of occupational risk</i>
Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego	292,7	270,3	<i>Elimination or limitation of occupational risk</i>
Środki stosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego:			<i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk:</i>
techniczne	207,8	200,6	<i>technical</i>
organizacyjne	232,8	212,1	<i>organizational</i>
ochrony indywidualnej	215,8	201,6	<i>individuality protection</i>

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 133.

^a Data concern entities employing more than 9 persons; see general notes, item 7 on page 133.